

De Raad van de Gemeente Almelo:

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders;

Besluit:

1. Het afvalbeleidsplan (Intern-95095) vast te stellen en daarmee in te stemmen met:
 - i. GFE inzameling bij hoogbouw faciliteren;
 - ii. Papierinzameling bij hoogbouw faciliteren;
 - iii. In principe nascheiding als inzamelsysteem voor PMD invoeren en hierover later een definitief besluit nemen, te mandateren aan het college wanneer dit leidt tot een stijging van de kosten van hooguit €25 per aansluiting;
 - iv. Kostendekkendheid als uitgangspunt voor de afvalbegroting te hanteren met ingang van 2027.
2. De financiële impact te verwerken in de begroting 2026 en verder.

Gedaan in de openbare vergadering van

de griffier,

de burgemeester,

drs. J.W. Scherpenzeel

R.T.A. Korteland

Datum: 15 april 2025
Team/teamonderdeel:

Voorstel aan de raad

Onderwerp : Afvalbeleid Almelo 2025-2029
Portefeuillehouder : wethouder G.J. Overmeen-Bakhuis

Samenvatting raadsvoorstel

Het huidige afvalbeleidsplan van Almelo dateert uit 2006 en is sterk verouderd. De ontwikkelingen op het gebied van afval, de ambities en wensen van Almelo, alsmede de milieuprestaties, maken het nodig om nieuw afvalbeleid vast te stellen.

Met dit nieuwe beleidsplan geven we de komende jaren vorm aan onze ambitie om van Almelo een meer 'circulaire gemeente' te maken op het gebied van afval: een gemeente waarin afval zoveel mogelijk beperkt wordt en het afval dat toch ontstaat zoveel mogelijk wordt hergebruikt als grondstof voor nieuwe producten. Hiertoe wordt bij hoogbouw de inzameling van GFE en papier gefaciliteerd en wordt in principe gekozen voor nascheiding voor PMD-afval.

Voorgesteld raadsbesluit

1. Het afvalbeleidsplan (Intern-95095) vast te stellen en daarmee in te stemmen met:
 - i. GFE inzameling bij hoogbouw faciliteren;
 - ii. Papierinzameling bij hoogbouw faciliteren;
 - iii. In principe nascheiding als inzamelsysteem voor PMD invoeren en hierover later een definitief besluit nemen, te mandateren aan het college wanneer dit leidt tot een stijging van de kosten van hooguit €25 per aansluiting;
 - iv. Kostendekkendheid als uitgangspunt voor de afvalbegroting te hanteren met ingang van 2027.
2. De financiële impact te verwerken in de begroting 2026 en verder.

Inleiding

Het huidige afvalbeleid van de gemeente Almelo gaat uit van bronscheiding en het verminderen van de hoeveelheid restafval. Er zijn stappen gezet in de optimalisatie van het inzamelsysteem. Toch blijven de resultaten achter ten opzichte van zowel de landelijke doelen als de resultaten die behaald zijn door andere, vergelijkbare, gemeenten en de regio Twente.

Het huidige afvalbeleid van de gemeente Almelo is dan ook toe aan een volgende stap, waarbij de successen van de huidige aanpak behouden en geborgd blijven en de uitdagingen aangepakt worden. Insteek is om alle inwoners dezelfde service en kansen te bieden op het gebied van afvalinzameling en de kosten nu en in de toekomst beheersbaar te houden.

Beoogd effect

Het vaststellen van een afvalbeleidsplan met als resultaat meer schonere stromen GFT/GFE, papier, glas en textiel en daarmee een vermindering van de hoeveelheid restafval. Dat zorgt voor minder kosten voor de verwerking van restafval en meer opbrengsten voor de schone stromen.

Argumenten voor

1.1 Het afvalbeleidsplan sluit aan op de strategische doelen uit het Programma Klimaat en Milieu

Met dit nieuwe beleidsplan geven we de komende jaren vorm aan onze ambitie om van Almelo een 'circulaire gemeente' te maken op het gebied van afval: een gemeente waarin afval zoveel mogelijk beperkt wordt en het afval dat toch ontstaat zoveel mogelijk wordt hergebruikt als grondstof voor nieuwe producten. Dit sluit aan op één van onze strategische doelen, geformuleerd in het programma Klimaat en Milieu; 'In Almelo worden minder grondstoffen gebruikt en meer materialen hergebruikt om te komen tot een circulaire economie'

1.2 Het afvalbeleid geeft focus voor komende jaren en sluit aan op landelijke en regionale koers

Door de meest actuele wet- en regelgeving, beleidsuitgangspunten en doelstellingen op te nemen in het beleidsplan, sluit het aan op de Europese, landelijk en regionale koers op het gebied van afval. Het geeft daarmee zowel focus voor de korte termijn als ook voor de lange termijn. Achterstanden worden weggewerkt en er wordt aangehaakt op actuele wet- en regelgeving.

1.3 De service voor inwoners wordt verhoogd

Het afvalbeleidsplan geeft alle inwoners van Almelo dezelfde service op het gebied van inzameling. Daarnaast geeft het eventueel overgaan op nascheiding voor inzameling van PMD extra service, doordat PMD en restafval gezamenlijk mogen worden aangeboden in één klike.

1.4 Het invoeren van GFE inzameling is wettelijk verplicht

Sinds 1 januari 2024 hebben gemeenten de wettelijke plicht om hoogbouwbewoners de mogelijkheid te bieden om GFE gescheiden in te zamelen. Dit zorgt voor lagere verwerkingskosten, immers het verwerken van GFE is goedkoper dan het verwerken van restafval. Bovendien is het rendement uit nascheiding hoger naarmate er minder GFT/GFE in het aangeleverde materiaal aanwezig is.

1.5 Papier 13x per jaar (vierwekelijks) ophalen is gebruikelijk in alle stedelijkheidsklassen

Het vierwekelijks ophalen van papier bij hoogbouw is gebruikelijk in alle stedelijkheidsklassen, zo ook in Enschede en Hengelo. De ervaringen van Twente Milieu in andere gemeenten zijn positief.

1.6 De motie papiervoorziening voor appartementen in de binnenstad is afgehandeld

De motie roept op om een goede voorziening te creëren voor het verzamelen en afvoeren van papier bij appartementen in de binnenstad. Met dit afvalbeleidsplan worden voorzieningen gecreëerd voor het papier bij appartementen. De motie is hiermee afgehandeld.

1.7 Met dit beleidsplan worden maatregelen om het inzamelsysteem op orde te brengen en in principe over te gaan op nascheiding als inzamelsysteem voor PMD

Voorgesteld wordt in principe te kiezen voor nascheiding als inzamelsysteem voor PMD. Momenteel lopen echter onderhandelingen tussen VNG/NVRD en Verpact over nieuwe afspraken rondom de inzameling van PMD. Dit heeft gevolgen voor onder andere de vergoedingsstructuur en de toetsingsprotocollen voor PMD. Op dit moment gelden de huidige afspraken nog. Vanwege de onzekerheid over vergoedingen en protocollen stellen we de raad voor nu een principebesluit tot nascheiding te nemen. Een definitieve keuze wordt gemaakt wanneer de uitkomst van de onderhandelingen bekend is, naar verwachting in de loop van 2025. Indien blijkt dat de meerkosten van nascheiding onder €25 per aansluiting blijven, kan het college dit besluit nemen. Stijgen de kosten meer dan €25 per aansluiting, dan is een raadsbesluit nodig (in Almelo zijn ruim 34.000 aansluitingen).

1.8 Om de kosten nu en de toekomst beheersbaar te houden is kostendekkendheid als basis voor de afvalbegroting noodzakelijk

Er is afgesproken dat de afvalstoffenheffing jaarlijks maximaal 2% mag stijgen. De afvalbegroting is daarmee momenteel niet kostendekkend. Met dit uitgangspunt is medio 2028 de voorziening afvalstoffenheffing, die momenteel het jaarlijkse tekort op de afvalbegroting dicht, leeg. Deze situatie is hiermee niet langer houdbaar en stijging van de afvalstoffenheffing zou moeten plaatsvinden ongeacht of we de nieuwe beleidsmaatregelen doorvoeren.

2.1 De inzet van de voorziening afvalstoffenheffing doet recht aan de bedoeling van de voorziening

De voorziening Afvalstoffenheffing is bedoeld om te voorkomen dat de afvalstoffenheffing al te veel fluctueert bij wijzigingen in beleid en/of uitvoering. Inzet van de voorziening bij de uitvoering van dit beleidsplan heeft een dempend effect op de toename van de afvalstoffenheffing.

Kanttekeningen

1.1 Nascheiding kan zorgen voor een toename van de hoeveelheid restafval

Nascheiding levert op zichzelf een toename van de hoeveelheid restafval, immers restafval en PMD mag gezamenlijk worden aangeboden en het milieurendement uit nascheiding is kleiner dan uit bronscheiding. Maar in combinatie met de overige maatregelen, wordt bij de keuze voor nascheiding uiteindelijk een afname van de hoeveelheid restafval verwacht en een toename van de kwaliteit van de nog te scheiden stromen. Bovendien wordt op dit moment in Almelo veel van het gescheiden ingezamelde PMD alsnog afgekeurd, door te veel vervuiling, en alsnog als restafval verwerkt.

1.2 Nascheiding kan zorgen voor een afname van de bewustwording en bereidheid om de stromen GFT/GFE, papier, glas en textiel te scheiden

Invoering van nascheiding kan zorgen voor een afname van de bereidheid en bewustwording om de stromen GFT/GFE, papier, glas en textiel alsnog te scheiden; immers het idee is 'alles mag in één bak'. Juist het scheiden van de overige stromen is belangrijk om het rendement van nascheiding zo optimaal mogelijk te hebben. Door meer inzet van communicatie en informatie over nascheiding aan onze inwoners zorgen we ervoor dat de 'spelregels' rondom afvalscheiding helder zijn en blijven.

1.3 Het proces rondom nieuwe afspraken met Verpact (nieuwe Ketenovereenkomst) geeft onzekerheid over de inzamelvergoeding

Op dit moment vinden onderhandelingen plaats tussen Verpact en de VNG/NVRD (Koninklijke Nederlandse vereniging voor afval- en reinigingsdiensten) over nieuwe afspraken voor de Ketenovereenkomst. Dit zal consequenties hebben voor de toetsingsprotocollen en vergoedingenstructuur. Dit geldt zowel voor bron- als voor nascheiding. Vandaar dat nu een principekeuze voor nascheiding wordt voorgesteld, waarbij een definitieve keuze na afloop van de onderhandelingen en dus duidelijkheid over de nieuwe afspraken wordt gemaakt.

1.4 De kosten voor nascheiding zijn niet bekend

De exacte tarieven worden jaarlijks vastgesteld bij de begroting. Nascheiding als afvalverwerking moet Europees aanbesteed worden. We kunnen nu niet inschatten wat deze kosten zijn, vandaar dat ze las PM zijn opgenomen.

1.5 De kosten voor aanpassing van het afvalbrengpunt aan de Turfkade komen separaat aan de orde

Het afvalbrengpunt aan de Turfkade is op verschillende onderdelen verouderd, dit vergt aanpassingen. Door aan te sluiten bij de nieuwbouw van de gemeentewerf, kan het afvalbrengpunt effectief en toekomstbestendig worden ingericht en kostenefficiënt gerealiseerd. Een deel van de kosten voor de upgrade van het afvalbrengpunt komen in de afvalbegroting en daarmee in de afvalstoffenheffing terecht. De kosten voor aanpassingen van het afvalbrengpunt worden meegenomen in de vernieuwing van de gemeentewerf. Dit voorstel zal separaat aan de gemeenteraad worden aangeboden.

1.6 De opbrengsten zijn nog niet definitief

Extra opbrengsten zijn afhankelijk van de toename van de hoeveelheid schone stromen die worden aangeleverd door onze inwoners en zijn daarmee dus afhankelijk van het scheidingsgedrag van onze inwoners. Er is vooralsnog geen rekening gehouden met een toename van opbrengsten uit meer

schonere stromen. Extra opbrengsten worden gegenereerd uit meer ingezameld papier (en dus minder kosten rest). Meer ingezameld GFT/GFE leidt tot een afname van de verwerkingskosten, niet tot meer opbrengsten (verwerken van GFT/GFE is goedkoper dan verwerken van restafval). Het is op dit moment niet mogelijk om hierin meer inzicht te geven.

2.1 *Het afvalbeleidsplan loopt vooruit op besluitvorming over de perspectiefnota*

De afvalstoffenheffing verhogen met 2% is niet afdoende kostendekkend voor de kosten die voortkomen uit het huidige afvalbeleid. Bovendien zorgen de ambities opgenomen in het afvalbeleidsplan voor structureel hogere kosten dan het huidige afvalbeleid. Dit betekent dat de afvalstoffenheffing voor de inwoners zou moeten stijgen. Dit loopt vooruit op de besluitvorming over de perspectiefnota. In deze besluitvorming moet ook gekeken worden naar het dichten van het structurele tekort.

2.2 *De voorziening afvalstoffenheffing wordt de komende jaren ingezet*

Om de tariefstijging in de periode 2025-2029 te temperen wordt een deel van de kostenstijging gedekt uit de voorziening afvalstoffenheffing. Met ingang van 2028 resteert €763.500 in de voorziening. Dit is ca 8% van de afvalbegroting en wordt gezien al een reëel bedrag om grote kostenstijgingen in de toekomst op te vangen.

2.3 *De tarieven die jaarlijks bij de begroting worden vastgesteld kunnen afwijken van de in het beleidsplan vermelde tarieven*

Jaarlijks worden bij de begroting de lasten en opbrengsten voor afval geactualiseerd voor onder andere indexatie en CAO-ontwikkelingen. Hierdoor kan het vast te stellen tarief of de onttrekking aan de voorziening afvalstoffenheffing afwijken van de in het beleidsplan genoemde bedragen.

Kosten, opbrengsten en dekking

In het afvalbeleidsplan zijn als nieuwe maatregelen GFE inzameling hoogbouw (wettelijke plicht) en papierinzameling hoogbouw opgenomen. De structurele kosten en opbrengsten van deze maatregelen zijn meerjarig doorgerekend en worden verwerkt in de afvalbegroting (bedragen exclusief loon- en prijsindexatie):

Meerjarenbegroting Afval incl. BCF, nieuw beleid					
Huidige situatie ongewijzigd beleid					
kosten afvalinzameling/verwerken	2025	2026	2027	2028	2029
Inzamelingskosten geen index	5.980.804	5.980.804	5.980.804	5.980.804	5.980.804
Verwerking geen index	2.631.213	2.631.213	2.631.213	2.631.213	2.631.213
Stelpost oninbaar en beleid	95.000	95.000	95.000	95.000	95.000
Kapitaallasten	182.803	182.803	182.803	182.803	182.803
Cameratoezicht/ milieud adviseurs kvdeelstaat geen index	496.222	496.222	496.222	496.222	496.222
Gbt geen index	362.127	362.127	362.127	362.127	362.127
Aanpassingen afvalbrengpunt Turfkade				PM	PM
totaal kosten oud beleid	9.748.168	9.748.168	9.748.168	9.748.168	9.748.168
Wettelijke taak: GFE Hoogbouw		385.795	385.795	385.795	385.795
Papierinzameling hoogbouw		121.000	121.000	121.000	121.000
principe nascheiding PMD			PM	PM	
Totale kosten nieuw beleid		506.795	506.795	506.795	506.795
		10.254.964	10.254.964	10.254.964	10.254.964
Opbrengst GBT ADI (aanmaning/ dwangbevelen invordering)	-37.162	-37.162	-37.162	-37.162	-37.162
Opbrengst glas, papier, PMD en diverse fracties index 4%	-656.867	-656.867	-656.867	-656.867	-656.867
Vanaf medio 2027 geen pmd opbrengsten bij nascheiding			-PM	-PM	-PM
totaal baten	-694.029	-694.029	-694.029	-694.029	-694.029
Totaal netto kosten afvalinzameling/verwerken	9.054.140	9.560.935	9.560.935	9.560.935	9.560.935

Bovenstaande begroting leidt voor de afvalstoffenheffing tot het volgende (exclusief indexatie):

Vanaf 2028 zijn de tarieven kostprijsdekkend	2025	2026	2027	2028	2029
Percentage stijging t.o.v. het voorgaande jaar:	2%	2%	6%	4%	0%
kostprijsdekkend tarief (niet gedifferentieerd):	284	290	308	322	322
Tarief eenpersoons huishouden	268,79	274,17	291,42	304,14	304,14
Tarief meerpersoons huishouden	293,02	298,88	317,67	331,54	331,54
Totale opbrengst	-8.449.789	-8.618.785	-9.160.935	-9.560.935	-9.560.935
Totaal netto kosten afvalinzameling/verwerken	9.054.140	9.560.935	9.560.935	9.560.935	9.560.935
bijdrage voorziening afvalstoffenheffing	-604.350	-942.150	-400.000		

Voor de voorziening afvalstoffenheffing betekent dit:

- De voorziening afvalstoffenheffing bevat op 31 december 2023 € 3.054.000.
- Om de begroting 2024 kostendekkend te krijgen wordt er € 344.000 aan de voorziening onttrokken;
- Op basis van de begroting 2025 zal in 2025 € 604.350 uit de voorziening onttrokken moeten worden om kostendekkend te zijn;
- Dit betekent dat er op 31 december 2025 nog € 2.105.650 in de voorziening zit;
- In 2026 en 2027 wordt een onttrekking van respectievelijk €942.150 en €400.000 uit de voorziening gedaan om de tariefstijging te dempen;
- Met ingang van 2028 resteert €763.500 (ca. 8% van de afvalbegroting) in de voorziening.

Vervolg

Voor de uitvoering van het beleidsplan wordt een Uitvoeringsplan opgesteld. De verschillende maatregelen worden verder uitgewerkt en in een planning gezet. Hierbij vindt, voor de uitwerking van de maatregelen, samenwerking en afstemming plaats met Twente Milieu. Het opstellen van het Uitvoeringsplan start na vaststelling van het beleidsplan, zodat zo snel mogelijk kan worden gestart met het voorbereiden van de uitvoering. Feitelijke implementatie van de maatregelen voor het op orde brengen van de basis starten vanaf 1 januari 2026.

Een definitieve keuze voor nascheiding moet uiterlijk januari 2026 worden gemaakt. Per 1 juli 2027 moet een nieuwe afvalverwerker aan de slag, dan loopt het huidige verwerkingscontract met Twence immers af. Om op 1 juli 2027 het nieuwe contract operationeel te laten zijn, moet in januari 2026 begonnen worden met de Europese aanbesteding van dit contract.

Bijlagen

Afvalbeleid Almelo 2025-2029, Int-95095

Motie 'papiervoorziening appartementen binnenstad', Raad-8386

Burgemeester en Wethouders van Almelo, _____

de secretaris,
J.H. Dijkstra

de burgemeester,
R.T.A. Korteland